

*Yksityishenkilön velkajärjestelylain
tarkistaminen*

Tiivistelmä lausunnoista

*Yksityishenkilön velkajärjestelylain
tarkistaminen*

Tiivistelmä lausunnoista

ISSN 1458-7149
ISBN 952-466-078-4
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
4.6.2002

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Lausuntotiivistelmä	
Heiskanen Jussi, erityisasiantuntija		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Yksityishenkilön velkajärjestelylain tarkistaminen. Tiivistelmä lausunnoista			
Julkaisun osat johdanto, yhteenveto lausunnoista, yleisarvioita ja eräitä muutosehdotuksia, kannanotot ehdotukseen pykäläkohtaisesti, luettelo lausunnonantajista			
Tiivistelmä Ehdotus laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 88 §:n muuttamisesta valmistui 19.4.2002. Oikeusministeriö pyysi ehdotuksesta lausuntoa 23 viranomaiselta ja yhteisöltä. Ehdotuksesta annettiin yli 20 lausuntoa. Lausuntotiivistelmässä esitellään keskitetysti lausunnonantajien yleiset kannanotot ehdotukseen. Lisäksi pykäläkohtaisesti käsitellään ne säädösehdotukset, joihin lausunnonantajat ovat ottaneet kantaa.			
Avainsanat: (asiasanat) Yksityishenkilön velkajärjestely, maksukyvyttömyys, maksuohjelma, lisäsuoritusvelvollisuus, veronhuojennus			
Muut tiedot Yksityishenkilön velkajärjestelylainsäädännön tarkistaminen			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2002:15		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-078-4
Kokonaissivumäärä 24	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

SISÄLLYSLUETTELO

I JOHDANTO.....	2
II YHTEENVETO LAUSUNNOISTA.....	2
III YLEISARVIOITA JA ERÄITÄ MUUTOSEHDOTUKSIA.....	3
IV KANNANOTOT EHDOTUKSEEN YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELYSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA PYKÄLÄKOHTAISESTI.....	5
1. Velkajärjestelyn myöntäminen esteestä huolimatta (ehdotuksen 10 a §).....	5
2. Lisäsuoritusvelvollisuus ja sen määrän vahvistaminen.....	7
-Lisäsuoritusvelvollisuus (ehdotuksen 35 a §).....	7
-Velallisen selvitysvelvollisuus ja lisäsuorituksen vahvistaminen (ehdotuksen 7 §:n 3 momentti ja 61a §).....	9
3. Velallisen maksukyvyn arvioinnin perusteet (ehdotuksen 4 §:n 2 momentti).....	12
4. Maksuohjelman kesto (ehdotuksen 30 §:n 2 momentti).....	12
5. Maksuohjelmiin sisällytettävät tiedot (ehdotuksen 36 §:n 12 kohta).....	13
6. Korottomuus (ehdotuksen 40 §:n 1 momentti).....	13
7. Maksusuoritusten lykkääminen (ehdotuksen 41 §:n 2 momentti).....	14
8. Maksuohjelman raukeaminen lisäsuoritusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi (ehdotuksen 42 §:n 5 momentti).....	15
9. Maksuohjelman muuttaminen velallisen maksukyvyn heikentymisen vuoksi (ehdotuksen 44 §:n 1 momentti).....	15
10. Konkurssin vaikutus (ehdotuksen 50 §:n 4 momentti).....	16
11. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	17
V KANNANOTOT EHDOTUKSEEN VEROTUSMENETTELYSTÄ ANNETUN LAIN 88 §:N MUUTTAMISESTA.....	18

I JOHDANTO

Ehdotus laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 88 §:n muuttamisesta valmistui 19.4.2002. Esityksessä ehdotetaan otettavaksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annettuun lakiin aikaisempaa yksityiskohtaisemmat säännökset niistä syistä, joiden vuoksi velkajärjestely voidaan tuomioistuimen harkinnan mukaan myöntää silloinkin, kun sille on velkaantumisen perusteeseen liittyvä tai muu laissa tarkoitettu este.

Säännöksiä velallisen velvollisuudesta maksaa velkojaan maksuohjelman aikana lisää ehdotetaan selkeytettäväksi. Samalla korotettaisiin niitä rahamääräisiä rajoja, joiden ylittyessä velalliselle syntyy tällainen lisäsuoritusvelvollisuus. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset, joiden nojalla velallinen olisi oikeutettu lykkäämään maksujaan velkojille, jos hänen maksukykynsä tilapäisesti heikkenee. Maksuohjelmassa vahvistetun maksuvelvollisuuden alentaminen tulisi esityksen mukaan mahdolliseksi nykyistä jonkun verran vähäisemmin perustein. Mahdollisuutta määrätä maksuohjelma raukeamaan rajoitettaisiin nykyisestä.

Verotusmenettelystä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että omaisuuden luovutusvoittoveroa voitaisiin erityisen painavista syistä alentaa, kun velallisen omaisuutta on muutettu velkajärjestelyn yhteydessä rahaksi.

Oikeusministeriö pyysi ehdotuksesta lausuntoa 23 viranomaiselta ja yhteisöltä.

II YHTEENVETO LAUSUNNOISTA

Lausunnonantajat pitivät ehdotusta yleisesti perusteltuna. Pääosin myönteisesti ehdotukseen suhtautuivat sosiaali- ja terveysministeriö, Kuluttajavirasto, Stakes, Helsingin hovioikeus, Vantaan kärjäoikeus, Suomen Kuntaliitto, Kärjäoikeustuomarit r.y., Oikeushallinnon Henkilökunta OHK r.y., Suomen Asianajajaliitto, Julkiset oikeusavustajat r.y., Suomen Yrittäjät ry, Suomen Kuluttajaliitto ry, Takuu-Säätiö ja Velkaneuvonta ry. Perintäalaa edustavat lausunnonantajat ja Suomen Pankkiyhdistys r.y. katsoivat, että osalle velallisten asemaa parantavista ehdotuksista ovat syynä velallisten laiminlyönneistä noudattaa lain määräyksiä, ennen muuta lisäsuoritusvelvollisuuden osalta.

Lausunnoissa pidettiin erityisen tarpeellisena säätää yksityiskohtaisesti niistä syistä, joiden vuoksi velkajärjestely voidaan esteestä huolimatta myöntää, sekä täsmentää lisäsuoritusvelvollisuutta koskevia säännöksiä. Kukaan lausunnonantajista ei esittänyt lisäsuoritusjärjestelmän kumoamista, mutta säännösten yksityiskohtiin esitettiin eräitä tarkistusehdotuksia, jotka olivat osin keskenään erisuuntaisia. Eniten arvostelua sai osakseen säännösehdotus, jonka mukaan velkojalla olisi velvollisuus muistuttaa velallista lisäsuoritusvelvollisuudesta maksuohjelman päättymisen jälkeen voidakseen säilyttää oikeuden vaatia lisäsuoritusten vahvistamista. Useissa lausunnoissa esitettiin epäilyjä, ettei verotusmenettelylakiin ehdotettu muutos tosiasiallisesti muuttaisi nykykäytäntöä. Kuluttajaviraston, Velkaneuvonta r.y.:n, Suomen Kuntaliiton ja Etelä-Suomen lääninhallituksen lausunnoissa kiinnitettiin huomiota talous- ja velkaneuvonnan lisääntyvään resurssitarpeeseen. Myös huoli tuomioistuinten resurssitilanteesta tuotiin lausunnoissa esiin.

III YLEISARVIOITA JA ERÄITÄ MUUTOSEHDOTUKSIA

Verohallitus katsoo, että lakia muutettaessa on pidettävä huolta siitä, etteivät lainsäädäntöuudistukset heikennä velanmaksumoraalia, kansalaisten yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Huomattava osa velkajärjestelyvelallisista on velkaantunut yritystoiminnassa tai siihen liittyvien takausvastuiden takia. Tämän takia olisi pohdittava yhteiskuntapolitiikassa ja lainsäädäntöä uudistettaessa nykyistä enemmän yritystoiminnan edellytyksiä ja riskejä.

Kuluttajavirasto pitää esitystä kokonaisuutena varsin onnistuneena ja oikeansuuntaisena. Kuluttajavirasto esittää, että velkajärjestelyn aloittamista ja maksuohjelman vahvistamista koskevat päätökset, ilmoitukset, kehotukset ja kutsut olisi ilmoitettava velallisen ja muiden laissa mainittujen tahojen lisäksi myös velallista avustaneelle tai hakemuksen laatineelle talous- ja velkaneuvojalle. Lisäksi kuluttaja-asiamiehen valvontatehtävät tulisi ulottaa koskemaan myös hyvän velkajärjestelymenettelytavan valvontaa.

Stakes esittää kevytmielisen velkaantumisen estesyyn poistamista lain 10 §:stä. Stakes katsoo myös, että velkajärjestelyn mahdollisuudesta tulisi tiedottaa nykyistä enemmän ja oikeusministeriön tulisi kiinnittää huomiota tuomioistuinten vaihtelevaan käytäntöön velkajärjestelyasioissa.

Espoon kihlakunnanvirasto katsoo, että pienellä osalla velkajärjestelyn aiheuttamista kustannuksista rakennettaisiin ulosottolaitokseen järjestely niitä velallisia varten, joilla olisi tarve vielä nopeampaan veloista vapautumiseen kuin vanhentumissäännösten mukaan. Virasto kiinnittää huomiota myös käräjäoikeuksien päätöksissä oleviin epäselvyyksiin ja tulkinnanvaraisuuksiin.

Etelä-Suomen lääninhallituksen mielestä ehdotus parantaa ylivelkaantuneiden asemaa ja on sen vuoksi kannatettava. Ehdotus lisää talous- ja velkaneuvontayksiköiden työmäärää ja tämä tulisi ottaa huomioon arvioitaessa ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia talous- ja velkaneuvonnan osalta.

Suomen Kuntaliitto katsoo, että ehdotuksessa on hyvin otettu huomioon yhtäältä velkajärjestelyvelallisten tarve selkeyttää lisäsuoritusvelvollisuutta ja lisätä maksuohjelman joustavuutta olosuhteiden äkillisesti muututtua sekä toisaalta velkojien asemaa ja kansalaisten oikeustaju. Kuntaliitto tuo esiin, että talous- ja velkaneuvonnalle aiheutuva työnlisäys tulisi ottaa huomioon myös velkaneuvonnan resurssien mitoittamisessa, sillä nykyiset määrärahat eivät riitä edes tämänhetkiseen palvelujen kysyntään. Suurimmissa kaupungeissa velalliset joutuvat odottamaan velkaneuvontaan pääsyä yli kolme kuukautta ja joillakin paikkakunnilla jopa vuoden.

Käräjäoikeustuomarit r.y. suhtautuu myönteisesti ehdotuksen yleistavoitteeseen parantaa ylivelkaantuneiden, erityisesti 1990-luvun laman yhteydessä ylivelkaantuneiden, asemaa. Yhdistys katsoo, että velkajärjestelylain muuttaminen on oikeusjärjestyksen perusteiden säilyttämisen ja yleisen maksumoraalin ylläpitämisen kannalta onnistuneempi keino kuin muut esillä olleet vaihtoehdot.

Suomen hovioikeustuomarit ry kiinnittää huomiota siihen, että lainmuutoksen myötä on turvattava paitsi käräjäoikeuksille myös entisestään ruuhkautuneille hovioikeuksille riittävät voimavarat käsitellä kasvavaa juttumäärää.

Oikeushallinnon henkilökunta OHK r.y. suhtautuu myönteisesti lain muutoksella mahdollisesti saavutettaviin parannuksiin velkaongelmaisten talouksien, heidän velkojiensa ja yhteiskunnan välillä sekä tarkentuviin menettelytapasäännöksiin. Koska hakemusten määrä tulee muutosten toteutuessa lisääntymään, nykyisillä henkilöstöresursseilla hakemusten käsittelyajat tulisivat

pitenemään. Lainmuutoksen onnistunut läpivieminen edellyttää tarvittaessa hyvinkin nopeaa henkilöstöresurssien kohdistamista hakemuksia käsitteleviin ja muutoksen vuoksi ruuhkautuviin virastoihin. Myös asiakaspalvelun tarve kasvaa, mikä edellyttää riittävän koulutuksen ja ohjaamisen järjestämistä ajoissa.

Suomen Asianajajaliitto pitää ehdotusta perusteltuna. Niihin keskeisiin ongelmiin, joihin liittonien muiden lausunnonantajien tavoin on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota, on löydetty ratkaisukeinoja, joissa on hyvin tasapainotettu eri osapuolten intressejä.

Yleiset oikeusavustajat r.y. pitää muutosta oikean suuntaisena.

Suomen Pankkiyhdistys r.y. katsoo, että oikea tapa ylivelkaantumisongelman poistamiseksi on velkajärjestelylain mukainen velkojen järjestely. Yhdistyksellä ei ole huomauttamista velallisen aseman parantamista koskeviin muutosesityksiin.

Suomen Yrittäjät ry pitää aiheellisena velkajärjestelylain tarkistamista niin, että velkajärjestely voitaisiin myöntää nykyistä useammassa tapauksessa ja erityisesti pitkään jatkuneissa velkaongelmatilanteissa. Yhdistys pitää toivottavana, että esityksen perusteluissa selostettaisiin oikeuskäytännössä muotoutunutta linjaa kevytmielisen velkaantumisen ja yritystoimintaan välttämättömästi kuuluvan riskinoton välisen rajan selkeyttämiseksi. Yhdistys kiinnittää vielä huomiota siihen, että velkajärjestelyn nykyistä laajempi toteuttaminen ei takaa kaikissa tapauksissa velkaantuneille mahdollisuuksia palata takaisin ns. normaalielämään, sillä tiedot maksuhäiriöistä säilyvät pitkään luottorekisterissä ja aiheuttavat hankaluuksia niin työpaikan saannissa kuin yritystoiminnan aloittamisessa.

Suomen Kuluttajaliitto ry kannattaa esitettyjä muutoksia ja toivoo velkajärjestelylain muutattamista edelleen joustavampaan suuntaan.

Takuu-Säätiö toteaa, että muutokset ovat oikeansuuntaisia ja selkiyttävät lakien soveltamista ja tulkintaa.

Velkaneuvonta ry pitää esitystä kokonaisuutena pääosiltaan oikeansuuntaisena ja puoltaa ehdotettuja lakimuutoksia muutamien tarkistusten jälkeen.

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. katsoo, että esitystä tulisi tarkastella yhdessä muiden velallisten ja velkojen asemaan vaikuttavien muutoshankkeiden kanssa. Tällaisia hankkeita ovat viivästyskoron muuttaminen, ulosottoperusteen enimmäiskesto ja saatavan vanhentuminen. Jos velkajärjestelylakia muutetaan ehdotetulla tavalla, tulisi ulosottoperusteen enimmäiskestosta ja saatavan lopullisesta vanhentumisesta luopua.

IV KANNANOTOT EHDOTUKSEEN YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELYSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA PYKÄLÄKOHTAISESTI

1. Velkajärjestelyn myöntäminen yleisestä esteestä huolimatta (ehdotuksen 10 a §)

Ehdotus

Nykyisin voimassa olevan lain 10 §:n mukaan velkajärjestely voidaan esteestä huolimatta myöntää, jos siihen on erityisiä vastasyitä. Laissa ei ole määritelty, mitä erityisillä vastasyillä tarkoitetaan. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi 10 a §, joissa luetellaan niitä syitä, joiden vuoksi velkajärjestely voitaisiin esteestä huolimatta myöntää. Tarkoituksena on helpottaa esteen vuoksi velkajärjestelyn ulkopuolelle jääneiden velallisten pääsemistä velkajärjestelyn piiriin.

10 a §. *Velkajärjestelyn myöntäminen yleisestä esteestä huolimatta.* Velkajärjestely voidaan 10 §:n estämättä myöntää, jos siihen on painavia syitä ottaen erityisesti huomioon velkaantumisesta kulunut aika, velallisen toimet velkojen maksamiseksi ja muut velallisen olosuhteet sekä velkajärjestelyn merkitys velallisen ja velkojen kannalta.

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää muutosehdotusta merkittävänä. Ministeriö kiinnittää huomiota erityisesti vankilasta vapautuvien ja ehdollisesti tuomittujen rikoksenteekijöiden asemaan velkajärjestelyssä ja katsoo, että näiden ryhmien asema voi ehdotuksen toteutuessa parantua. Ministeriö esittää, että pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkasteltaisiin laajemmin nuorten rikoksenteekijöiden velkajärjestelyn myöntämisen perusteita, jotta velka- ja syrjäytymiskierteitä voitaisiin katkaista nykyistä paremmin.

Verohallitus katsoo, ettei ehdotus muuttaisi nykyistä oikeustilaa. Verohallitus pitää myönteisenä, ettei säännöksessä mainita mitään määrättyä velkaantumisesta kulunutta aikarajaa ja korostaa, että velkajärjestelyn myöntämisen esteperusteista huolimatta tulisi olla kokonaisvaltaista harkintaa. Tällä pidetään yllä velkajärjestelyn yleistä hyväksyttävyyttä ja estetään velkajärjestelyn myöntäminen talousrikollisille.

Kuluttajavirasto pitää uudistusta tärkeänä erityisesti ns. lamavelkaantuneiden aseman selvittämisen kannalta. Viraston mielestä perustelut ovat onnistuneet ja korostavat hyvin sitä, että esteiden harkinnassa on kyse kokonaisharkinnasta, jossa tulee ja voidaan ottaa huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat. Velallisen asemaa ja myös tuomioistuimissa tapahtuvaa hakemusten käsittelyä kuitenkin vielä parantaisi se, että perusteluissa nimenomaisesti todettaisiin, että erityisesti vanhemman velkaantumisen osalta esteperustetta ei olisi tarpeen yksityiskohtaisesti tutkia, jos velkajärjestelylle on olemassa joka tapauksessa selkeät vastasyt. Perusteluissa voisi tuoda ilmi sen, että velallisen uutta hakemusta voitaisiin harkita sen mukaan, olisiko aikaisemman maksuohjelman raukeamiselle ollut olemassa perusteita nyt ehdotetun 42 §:n nojalla.

Stakes, Kuntaliitto, Suomen Yrittäjät ry ja Takuu-Säätiö kannattavat ehdotusta.

Espoon kihlakunnanvirasto pitää tärkeänä, että tuomioistuin pyytäisi lausuman ulosottomieheltä, kun se tutkii syitä, joiden perusteella velkajärjestely voidaan esteestä huolimatta myöntää. Säännöksen tulisi viraston mielestä olla pakottava. Velkajärjestelyä myönnettäessä tulisi ehdottomasti huomioida se, miten velallinen on todellisuudessa maksanut velkojaan.

Helsingin hovioikeus ja Vantaan käräjäoikeus pitävät erityisten vastasyiden täsmentämistä tärkeänä.

Suomen hovioikeustuomarit ry esittää harkittavaksi, voitaisiinko säännös kirjoittaa yksityiskohtaisempaan muotoon siten, että lakitekstistä kävisi ilmi sisältö, joka mainituille erikseen huomioon otettaville seikoille on tarkoitettu antaa.

Käräjäoikeustuomarit r.y. esittää harkittavaksi, voitaisiinko velkajärjestely myöntää esteestä huolimatta heti, mutta esteperusteen olemassaolo otettaisiin huomioon pidentämällä maksuohjelman kestoaikaa esimerkiksi erittäin moitittavissa tapauksissa 15 vuoteen. Tällöin hakemuksia ei olisi tarpeen käsitellä useampaan kertaan eikä velallinen joutuisi olemaan epävarmuudessa sen suhteen, saako hän velkajärjestelyn.

Suomen Pankkiyhdistys r.y. katsoo, että velkaantumisesta kulunut aika voi tarkoittaa vain sitä hetkeä, josta alkaen velallisella on ollut velanhoito-ongelmia. Koska velallisella on pääsääntöisesti velkoja monelta velkojalta ja hyvin erilaisia velkoja, velkojen aseman huomioon ottaminen voi olla käytännössä vaikeaa ja joka tapauksessa se loukkaa velkojen yhdenvertaisuutta.

Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y. toteaa, että ehdotuksessa on korostettu pitkäkestoisen perinnän kielteisiä vaikutuksia velallisen asemaan. Koska perintä ei ala velkaantumisesta vaan maksujen laiminlyönnistä, säännöksen esimerkkiluetteloon tulisi lisätä eräksi painavien syiden arvioinnissa huomioon otettavaksi seikaksi aika, joka on kulunut siitä, kun velallinen on jättänyt maksunsa hoitamatta.

Takuu-Säätiö ja Velkaneuvonta ry kannattavat ehdotusta ja toteavat perustelujen olevan hyviä ja korostavan hyvin säännöksen edellyttämää kokonaisharkintaa sekä velallisen syrjäytymisen ehkäisemistä. Kuitenkin on huolestuttavaa, että perusteluissa on käytetty esimerkkinä rikosperusteista velkaantumista, mikä on ristiriidassa ehdotuksen kokonaishengen kanssa. Rikoksiin syyllistyneisiin velallisiin kuuluu myös syrjäytyneitä ja vaikeassa asemassa olevia. Rikokseen syyllistyneen henkilön mahdollista elämänmuutosta tulisi korostaa riittävänä vastasyynä. *Takuu-Säätiö* huomauttaa, ettei säännöksen sanamuoto anna perusteita sille, että esteperusteiden moitittavuusaste otettaisiin kokonaisharkinnassa huomioon. *Velkaneuvonta ry* pitää hyvänä sitä, että harkinnassa otetaan huomioon velkajärjestelyn merkitys velallisen ja velkojan kannalta. Yhdistys pitää tärkeänä, että silloin, kun maksuohjelma on aiemmin määrätty raukeamaan, uudessa hakemuksessa painavia syitä harkittaessa kiinnitetään tarkoin huomiota raukeamisen syihin. Käytännössä on ilmennyt, että velkajärjestely on rauennut, kun velallisella ei ole ollut mahdollisuutta avustajaan eikä velallinen ole itse osannut vastustaa hakemusta, vaikka siihen olisi ollut olemassa perusteita. Yhdistys katsoo, että valmisteluaineistoa tulisi selkeyttää toteamalla, että säännöksen soveltamisala on laajempi kuin oikeuskäytännössä on tulkittu erityisiä vastasyitä. Lisäksi voitaisiin ylimääräisen työn vähentämiseksi todeta, että esteperusteita ei ole tarpeen tutkia tarkasti, jos on selvästi olemassa erityisiä vastasyitä.

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. toteaa, että nykyiselläänkin velkajärjestelyyn pääsee huomattava osa hakijoista eikä isoja helpotuksia kriteereihin tarvita. Jos velalliselle on kerran myönnetty velkajärjestely, uutta velkajärjestelyä ei saisi myöntää.

2. Lisäsuoritusvelvollisuus ja sen määrän vahvistaminen

Lisäsuoritusvelvollisuus (ehdotuksen 35 a §)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan lisäsuoritusvelvollisuuden perusteena olevaa tulojen lisäyksen määrää korotettaisiin 610 eurosta 800 euroon kalenterivuodessa ja tulojen lisäyksen rahamäärä tarkistettaisiin vuosittain elinkustannusten muutoksen perusteella.. Velallinen olisi velvollinen suorittamaan velkojilleen kaksi kolmasosaa 800 euroa ylittävästä tulojen lisäyksestä (nykyisin kolme neljäsosaa tulojen lisäyksen koko määrästä, jos tulojen lisäys ylittää 610 euroa). Nykyisestä poiketen velallinen voisi vähentää velkojille suoritettavasta määrästä lisääntyneet menot siltä osin kuin hänelle itselleen tulojen lisääntymisestä jäävä osuus ei riitä niihin. Velallinen olisi velvollinen suorittamaan velkojilleen kertaluonteisen suorituksen vain siltä osin kuin sen määrä ylittää 1 000 euroa.

35 a §. *Lisäsuoritusvelvollisuus.* Velallinen on velvollinen käyttämään velkojensa suoritukseksi maksuohjelman aikana saamistaan tuloista ja varoista tässä pykälässä säädetyn määrän.

Jos velallinen saa maksukykyään parantavan perinnön, lahjan tai muun kertaluonteisen suorituksen, jonka määrä yksin tai yhdessä muiden suoritusten kanssa ylittää 1 000 euroa, velallisen on maksettava velkojille 1 000 euron ylittävä osa tällaisten suoritusten yhteenlasketusta määrästä.

Jos velallisen tulot kasvavat maksuohjelmaan merkittyihin tuloihin verrattuna kalenterivuoden aikana vähintään 800 euroa, velallisen on käytettävä velkojensa suoritukseksi kaksikolmasosaa 800 euroa ylittävästä osasta, ei kuitenkaan sitä määrää, jonka velallinen on välttämättä tarvinnut tulojen hankkimisesta aiheutuneisiin tai muihin menoihinsa.

Velallisen tuloilla tarkoitetaan 3 momentissa nettotuloa, joka lasketaan vähentämällä velallisen tuloista ennakonpidätyksen tai ennakonkannon mukainen vero ja siihen liittyvät työntekijän lakisääteiset maksut. Tuloihin perustuvat veronpalautus ja verovelka otetaan huomioon tulojen lisäyksenä tai vähennyksenä siltä vuodelta, jona ne on maksettu tai olisi pitänyt maksaa.

Kertaluonteiseen suoritukseen perustuva maksuvelvollisuus on täytettävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velallinen sai varat haltuunsa. Muilta osin lisäsuoritusvelvollisuus on täytettävä seuraavan kalenterivuoden ensimmäisen kolmen kuukauden aikana. Maksuajankohdasta voidaan määrätä toisin, jos se on tarkoituksenmukaista lisäsuoritusten vähäisyyden tai muun erityisen syyn vuoksi. Maksuohjelman päättymisvuodelta lisäsuoritukset on kuitenkin maksettava ohjelman päättymistä seuraavien kolmen kuukauden aikana.

Tuomioistuimien voi hakemuksesta vahvistaa velkojille maksettavien lisäsuoritusten määrän. Hakemuksesta säädetään 61 a §:ssä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua rahamäärää tarkistetaan siten kuin kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/1956) säädetään. Tarkistettua määrää on ilmoitettava vuosittain marraskuun aikana sädöskokoelmassa julkaistavalla oikeusministeriön päätöksellä.

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes kannattavat ehdotusta.

Verohallitus kannattaa sitä, että lisäsuoritusvelvollisuus säilytetään osana järjestelmää ja lisäsuoritusvelvollisuuden perusteena olevat rahamäärät sidotaan indeksiin. Velallisen tulisi oma-aloitteisesti ilmoittaa velkojille parantuneesta maksukyvystään ja mahdollisista todellisista, välttämättömistä ja merkityksellisistä menojen lisäyksestä. Jos tulona pidetään sen kalenterivuoden tuloa, jolloin velallinen saa tulon käyttöönsä, velallisella on keinottelumahdollisuus esimerkiksi sopimalla työnantajansa kanssa palkanmaksun myöhentämisestä. Lisäsuoritusvelvollisuuden arvioinnissa olisi otettava huomioon myös avio- tai avopuolison tulot ja mahdollisuudet osallistua perheen elantomenoihin. Verohallitus pitää kyseenalaisena muutosehdotusta kertaluonteisten suoritusten osalta. Huomattavalla osalla velkajärjestelyvelallisista ei ole maksuvaraa eikä sitä tule olemaan tulevaisuudessakaan. Näiden asemaa muutosesitykset eivät paranna. Velkajärjestelyvelallisten joukossa on myös henkilöitä, joilla on nykyisin ja tulevaisuudessa huomattavaa maksukykyä. Näille henkilöille myönnettävät helpotukset lisäsuoritusvelvollisuuden vähentämisenä eivät ole oikeudenmukaisia. Myöskään omistusasuntonsa säilyttäneet eivät ole helpotusten tarpeessa.

Kuluttajaviraston mielestä lisäsuoritusvelvollisuuden laskennassa voitaisiin puolison tulotason heikentymisen aiheuttama perheen sisäisen elatusvelvollisuuden muutos ottaa huomioon siltä osin kun velallisen omaan käyttöön jäävä osuus ei riitä kattamaan kasvanutta elatusvelvollisuutta. Tämä olisi myös käytännöllistä, koska samalla vähenisi tarve tehdä hakemuksia lisäsuoritusvelvollisuuden alentamiseksi. Virasto pitää tarkoituksenmukaisena, että maksuohjelmassa vahvistetaan lisäsuoritusvelvollisuuden aikataulu. Ehdotuksessa voitaisiin nimenomaisesti todeta, että tuomioistuim voi vahvistaa velallisen ja velkojien tekemän sopimuksen. Esitöissä olisi syytä todeta myös se, voiko tuomioistuin muulloinkin vahvistaa maksuaikataulun. Jos tuomioistuin voi vahvistaa maksuaikataulua, ehdotuksesta tulisi ilmetä, erääntykö maksuvelvollisuus heti vai 42 §:n 2 momentin nojalla kolmen kuukauden kuluttua päätöksestä. Lisäksi voisi todeta, miten raukeamisen sijasta vahvistettavassa lisäsuoritustilanteessa tuomioistuin voi vahvistaa lisäsuoritusvelvollisuudelle maksuaikataulun.

Vantaan käräjäoikeus pitää hyvänä sitä, että lisäsuoritusvelvollisuutta koskevat säännökset on koottu yhteen lainkohtaan. Käräjäoikeus katsoo, että olisi syytä arvioida ehdotetun lisäsuoritusvelvollisuuden toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Työn säästö olisi suurempi, jos määriä korotettaisiin ehdotettua enemmän. Lisäsuorituksen vahvistamisesta seuraa se, että velallisen on noudatettava sekä maksuohjelmaa että vahvistamispäätöstä, minkä vuoksi tulisi laatia asiakirjapohja.

Suomen Asianajajaliitto pitää kertaluonteisten suoritusten osalta esitettyä määrää liian alhaisena muun muassa eri osapuolille aiheutuvan työmäärän vuoksi, kun kertaluonteiset suoritukset pitää laskea yhteen. Perinnön tai lahjan osalta olisi kohtuullista, että velallinen voisi pitää sellaisen – usein tunnearvoltaan tärkeän – omaisuuden, jonka osalta ei peritä perintö- tai lahjaveroaakaan.

Julkiset oikeusavustajat ry katsoo, että se, ettei kasvaneita menoja ole otettu lisäsuorituksia laskettaessa huomioon on yksittäistapauksissa johtanut kohtuuttomuuksiin ja epätasa-arvoon velallisten kesken. Yhdistys pitää ehdotettuja muutoksia oikeansuuntaisina. Ehdotettu muutos poistaa myös nykysäännöksiin sisältyvän kannusteloukun, kun velallisen lisäsuoritusvelvollisuus lasketaan vain tietyn rahamäärän ylittävästä osasta. Lakiin tulisi kuitenkin sisältyä mahdollisuus yksittäistapauksissa kohtuullistuttaa lisäsuorituksen määrää, jos lisäsuoritus on jäänyt täyttämättä ymmärrettävästä erehdyksestä tai väärinkäsityksestä ja velallisen maksukyky on maksuohjelman päättymisen jälkeen heikentynyt, taikka jos velallisen maksuvara on joinakin vuosina ollut negatiivinen. Vaihtoehtoisesti lisäsuoritusvelvollisuutta määrättäessä tulisi ottaa huomioon velallisen taloudellinen tila koko maksuohjelman aikana eikä vain kalenterivuositain.

Kertaluontoisten suoritusten osalta ehdotus on varsin käytännön läheinen. Vaihtoehtoisesti voitaisiin ajatella vuosittain määräytyvää lisäsuoritusvelvollisuutta.

Suomen Kuntaliitto katsoo, että ehdotus on nykyistä järjestelmää tasapuolisempi. Ehdotus kannustaa velallista nykyistä paremmin lisätulojen hankkimiseen. Kuntaliitto pitää kuitenkin muiden kuin institutionaalisten velkojen näkökulmasta ongelmallisena sitä, että ehdotuksessa on luovuttu velvollisuudesta suorittaa velkojalle varat kokonaisuudessaan.

Suomen Perimistöimistojen Liitto r.y. katsoo, että ehdotettu 800 euron raja on riittävä. Lakitekstistä tulisi kuitenkin käydä selkeästi ilmi, että kohonneet menot katetaan ensisijassa velalliselle jäävästä osuudesta.

Velkaneuvonta ry pitää hyvänä, että maksukyvyn parantumista ja lisäsuoritusvelvollisuutta koskevat säännökset erotetaan omaksi pykäläkseen. Ehdotettu säännös on myös nykyistä kannustavampi. Ehdotettu sääntely ei kohtuuttomasti lisää velkaneuvonnalle aiheutuvaa työmäärää, koska menoja on vähennetty lisäsuorituslaskelmissa nykyisinkin. Yhdistys esittää kuitenkin seuraavia muutoksia:

- vähäisten suoritusten alarajan poistamisen sijasta voitaisiin nykysäännösten mukaisesti määrätä, että esimerkiksi alle 20 euron kertymät kalenterivuodelta jaettaisiin muille velkojille, jolloin lisäsuoritukset voitaisiin täyttää kalenterivuoden päätyttyä,
- kertaluonteisten suoritusten osalta menettelyä selkeyttäisi, jos kertaluontoisetkin suoritukset laskettaisiin aina yhden kalenterivuoden ajalta,
- pykälän 3 momentissa tulisi velallisen tarvitsemien menojen osalta viitata 4 §:ään,
- jos menot kasvavat yli 800 euroa eikä puoliso kykene vastaamaan omista menoistaan, elinkustannusten jako tulisi tehdä uudelleen,
- ehdotuksessa tulisi ilmaista nykyistä selvemmin se, onko velallisen käytettävä ensisijaisesti itselleen jäävä kolmasosa lisääntyneiden menojen kattamiseen,
- sellaisissa tilanteissa, joissa lisäsuoritusvelvollisuutta lasketaan usealta vuodelta takautuvasti, tulisi voida nykyistä joustavammin kattaa esimerkiksi jälkimmäisen kalenterivuoden lisäsuoritusvelvollisuudesta edellisten vuosien maksuvaran vajeausta,
- selvyyden vuoksi voisi olla maininta, että veronpalautuksia ja verovelkaa koskevia laskentaperustetta voidaan soveltaa myös aikaisempiin maksuohjelmiin,
- velallisilla tulisi olla lisäsuoritusvelvollisuuden täyttämiseen kuuden kuukauden aika, koska talous- ja velkaneuvonta ei pysty selvittämään lisäsuorituksia kolmessa kuukaudessa,
- säännöksessä ja lainvalmisteluaineistossa tulisi ottaa kantaa tuomioistuimen vahvistaman lisäsuorituksen maksuaikatauluun,
- valmisteluaineistossa tai oikeusministeriön erikseen antamissa ohjeissa tulisi korostaa sitä, että tulorajan indeksitarkistusta koskeva maininta tulee sisällyttää myös maksuohjelmiin.

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. katsoo, että lisäsuoritusjärjestelmä voitaisiin saada toimivaksi, jos velallinen saisi pitää kolmasosan lisätuloistaan vain silloin, jos velallinen täyttää lisäsuoritusvelvollisuutensa oma-aloitteisesti.

Velallisen selvitysvelvollisuus ja lisäsuorituksen vahvistaminen (ehdotuksen 7 §:n 3 momentti ja 61 a §)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan velallinen olisi velkojan pyynnöstä velvollinen esittämään selvityksen lisäsuoritusvelvollisuuden perusteena olevista seikoista. Velkojan olisi esitettävä pyyntönsä ennen kuin maksuohjelman keston päättymisestä on kulunut kolme kuukautta ja velallisen olisi esitettävä

selvitys ilman aiheutonta viivytystä. Lisäsuorituksen vahvistamista koskeva hakemus voitaisiin tutkia vasta, kun maksuohjelma on päättynyt. Hakemus olisi tehtävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velallinen on toimittanut velkojalle edellä mainitun selvityksen. Hakemusta ei kuitenkaan voitaisi tehdä enää sen jälkeen, kun maksuohjelman päättymisestä on kulunut kaksi vuotta.

7 §. Velallisen myötävaikutusvelvollisuus.

Velallinen on velkojan pyynnöstä velvollinen esittämään selvityksen 35 a §:ssä tarkoitetun lisäsuoritusvelvollisuuden perusteena olevista seikoista. Velkojan on esitettävä pyyntönsä ennen kuin maksuohjelman keston päättymisestä on kulunut kolme kuukautta ja velallisen on esitettävä selvityksensä ilman aiheutonta viivytystä.

61 a §. *Lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamista koskeva hakemus.* Hakemus velallisen lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamiseksi voidaan tutkia vasta, kun maksuohjelma on päättynyt. Hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velallinen on toimittanut velkojalle 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun selvityksen. Hakemusta ei voida tehdä enää sen jälkeen, kun maksuohjelman päättymisestä on kulunut kaksi vuotta.

Velkojan hakemuksesta on varattava velalliselle ja niille velkojille, joiden kuulemista tuomioistuin pitää tarpeellisena, tilaisuus tulla kuulluiksi. Mitä edellä säädetään velkojen kuulemisesta, koskee myös velallisen hakemusta.

Lausunnot

Verohallitus, Kuluttajavirasto, Suomen Asianajajaliitto, Suomen Pankkiyhdistys r.y., Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y., Takuu-Säätiö ja Velkaneuvonta ry ovat vastustaneet ehdotettua 7 §:n 3 momentin kolmen kuukauden määräaika liian lyhyenä. *Kuluttajavirasto, Suomen Asianajajaliitto ja Velkaneuvonta ry* katsovat, että esitys johtaa siihen, että velkojat lähettävät velalliselle aina selvityspyynnön. *Takuu-Säätiön ja Velkaneuvonta ry:n* mielestä määräaika on omiaan lisäämään talous- ja velkaneuvonnassa työskentelevien työpainetta. *Julkiset oikeusavustajat ry* pitää erinomaisena uudistuksena sitä, että velkojan on pyydettävä selvitystä velalliselta kolmen kuukauden kuluessa.

Verohallitus ei pidä hyvänä sitä, että velkojen toimimisvelvollisuutta korostetaan asettamalla tiukat määräajat, jotta he saisivat heille lain ja maksuohjelman mukaan kuuluvat suoritukset. *Verohallitus* tuo esiin, että velkojilla on tosiasiallinen mahdollisuus saada tieto velallisen maksukyvyyn paranemisesta yli vuoden viiveellä. Säännöstekstistä tulisi käydä selkeämmin ilmi, että velkojalla on oikeus hakemuksen tekemiseen kahden vuoden määräajassa, vaikka velallinen ei olisikaan antanut pyydettyä selvitystä.

Kuluttajavirasto katsoo, että lähtökohdaksi voitaisiin ottaa velallisen oikeus saada selvyys velvollisuuksistaan heti maksuohjelman päättymisen jälkeen esimerkiksi siten, että velkoja menettäisi oikeutensa tehdä 61 a §:ssä tarkoitettu hakemus, jollei hän tee hakemusta käräjäoikeudelle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut velalliselta selvityksen lisäsuoritusvelvollisuuden perusteena olevista seikoista. Jos velallinen laiminlyö tämän velvollisuutensa, velkojalla olisi mahdollisuus tehdä hakemus kahden vuoden kuluessa maksuohjelman päättymisestä.

Helsingin hovioikeus kannattaa sitä, että lisäsuoritukset voidaan vahvistaa vielä maksuohjelman päättymisen jälkeen.

Vantaan käräjäoikeuden mielestä perusteluissa olisi syytä korostaa velkojien kuulemisen tarpeellisuutta. Lainkohdassa olisi tarpeen viitata siihen, että lisäsuoritusvelvollisuus voidaan vahvistaa maksuohjelman aikana raukeamisen sijasta.

Suomen Asianajajaliitto katsoo, että säännökseen tulisi ottaa myös erillinen momentti siitä, että tarvittaessa lisäsuorituksen laskemiseksi tulisi aina voida määrätä selvittäjä. Asianajajaliiton mukaan lain 61 §:ää pitäisi muuttaa siten, että maksuohjelman muuttamista voitaisiin hakea kahden vuoden ajan ohjelman päättymisestä.

Julkiset oikeusavustajat ry kannattaa sitä, että lisäsuorituksia voidaan hakea vielä maksuohjelman päättymisen jälkeen ja ettei niitä prosessiekonomisista syistä voida vaatia maksuohjelman aikana.

Suomen Pankkiyhdistys r.y. katsoo velallisen oman oikeusturvankin kannalta perustelluksi, että velkoja voi vaatia selvitystä maksuohjelman aikana. Yhdistys esittää, että hakemus lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamiseksi vaadittaisiin tehtäväksi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velallinen on toimittanut laissa tarkoitetun selvityksen. Lisäsuoritusvelvollisuuden selvittämisen pitäisi seurata verotietojen valmistumista, käytännössä siis kaksi vuotta. Laissa tulisi lisäksi olla menettelysäännös sen varalta, ettei velallinen toimita selvitystä.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto r.y. toteaa, ettei lakitekstissä eikä hallituksen esityksen perusteluissa ole asetettu mitään ajankohtaa, josta alkaen velkoja aikaisintaan voi esittää lainkohdassa mainitun pyynnön. Liitto vastustaa myös sitä, että lisäsuoritusten vahvistamista voidaan vaatia vasta maksuohjelman päätyttyä. Velallisella ja velkojalla ei ole todellista mahdollisuutta selvittää tulo- ja verotustietoja esitetystä määräajassa, koska viimeisen maksuohjelmavuoden verotus valmistuu vasta ko. vuotta seuraavan vuoden syksyllä. Tämä johtaa siihen, että lisäsuoritusten vahvistamiseksi joudutaan tekemään kaksi hakemusta. Toimivin vaihtoehto olisi, että määräajat poistettaisiin kahden vuoden takarajaa lukuunottamatta ja hakemus olisi tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun peruste siihen on tullut hakijan tietoon.

Velkaneuvonta ry katsoo, että säännösten pitäisi olla muotoiltuja niin, että velkoja pyytäisi selvitystä vain perustellusta syystä. Toinen vaihtoehto olisi, että velkojia ei veloitettaisi selvityspyynnön esittämiseen. Jos velallinen haluaisi saada nopeasti lisäsuorituksensa selvitettyä, hän voisi oma-aloitteisesti lähettää selvityksen velkojille. Näissä tapauksissa velkojilta edellytettäisiin nopeaa reagoitua velallisen ilmoitukseen. Jos velallinen ei tee selvitystä oma-aloitteisesti, velkojalla olisi mahdollisuus kahden vuoden kuluessa maksuohjelman päättymisestä hakea lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamista. Yhdistys pitää käytännön kannalta järkevänä sitä, että lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamista koskeva hakemus voidaan jättää vasta maksuohjelman päättymisen jälkeen. Perusteluissa tulisi ehkä korostaa sitä, että velkoja voi hakea maksuohjelman raukeamista, vaikka hän ei esittäisi selvityspyyntöä tai tekisi hakemusta määräajassa.

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. katsoo, että hakemuksen jättäminen tulisi olla mahdollista vielä yli kahden vuoden kuluttua maksuohjelman päättymisestä, jos velallinen ei toimita selvitystä.

3. Velallisen maksukyvyn arvioinnin perusteet (ehdotuksen 4 §:n 2 momentti)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan asetuksessa säädettyjä velallisen maksukyvyn arvioinnin perusteena rahamääriä tarkistettaisiin elinkustannusten muutoksen perusteella. Tarkistetut määrät ilmoitettaisiin vuosittain säädöskokoelmassa julkaistavalla oikeusministeriön päätöksellä.

4 §. Maksukyvyn arviointi.

Oikeusministeriön asetuksessa (322/2001) säädetään tarkemmin velallisen maksukyvyn arvioinnin perusteista. Asetuksen rahamääriä velallisen välttämättömistä elinkustannuksista tarkistetaan siten kuin kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/1956) säädetään. Tarkistetut määrät on ilmoitettava vuosittain marraskuun aikana säädöskokoelmassa julkaistavalla oikeusministeriön päätöksellä.

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että rahamäärän vuosittainen tarkistaminen voi vähentää viimesijaisen toimeentulotuen tarvetta.

Takuu-Säätiö ja Velkaneuvonta ry pitävät muutosehdotusta erittäin tarpeellisena.

4. Maksuohjelman kesto (ehdotuksen 30 §:n 2 momentti)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan otettaisiin huomioon nykyisin säännöksessä mainittujen seikkojen lisäksi velkaantumisesta kulunut aika harkittaessa sitä, onko olemassa perusteita määrätä maksuohjelman kesto tavallisten velkojen osalta viittä vuotta lyhyemmäksi.

30 §. Yleissäännös maksuohjelmasta tavallisten velkojen osalta.

Tavallisten velkojen osalta velkajärjestelyn ja maksuohjelman sisältö on määrättävä niin, että maksuohjelman kesto on viisi vuotta. Maksuohjelman kesto voi kuitenkin olla lyhyempi kuin viisi vuotta, jos se on kohtuullista ottaen huomioon velallisen olosuhteet, velkaantumisesta kulunut aika sekä se, miten ja missä määrin velallinen on suorittanut velkojaan ennen maksuohjelman vahvistamista tai suorittaa niitä omaisuuden rahaksimuutosta saatavilla varoilla.

Lausunnot

Stakes, Suomen Yrittäjät ry ja Velkaneuvonta ry kannattavat muutosehdotusta. *Stakes* ilmaisee samalla huolensa siitä, miten ehdotetut perusteet saadaan tuomioistuinkäytännössä velvoittaviksi.

Vantaan käräjäoikeus toteaa, että lainkohdan täsmennys sopii tilanteisiin, joissa velat ovat 1990-luvun alun lama-ajalta.

Suomen Pankkiyhdistys r.y. katsoo, että velkaantumisesta kulunut aika voi tarkoittaa vain sitä hetkeä, josta alkaen velallisella on ollut velanhoito-ongelmia.

Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y. katsoo, että lainkohtaan olisi perusteltua lisätä esimerkkiluetteloon aika, joka on kulunut maksulaiminlyöntien alkamisesta, jotta merkitystä ei annettaisi velkojen syntyajankohdalle tilanteessa, jossa perintä ja maksuvaikeudet eivät ole olleet poikkeuksellisen pitkäkestoisia. Yleisen maksumoraalin kannalta ei myöskään ole hyväksyttävää, että moitittavasti toiminut velallinen, jonka velkajärjestely on esteestä huolimatta aloitettu, saisi lyhyemmän maksuohjelman vain sen vuoksi, että hän on velkaantunut lamavuosina.

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. katsoo, että maksuohjelman pituuteen tulisi vaikuttaa ainoastaan niiden seikkojen, jotka nykyisin on otettu huomioon. Viittä vuotta lyhyempää maksuohjelmaa tulisi pitää poikkeuksena eikä lama-ajan velkaantumista saa pitää sellaisena seikkana, joka oikeuttaisi lyhentämään maksuohjelman kesto.

5. Maksuohjelmiin sisällytettävät tiedot (ehdotuksen 36 §:n 12 kohta)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan maksuohjelman sisältöä koskevaa luetteloa täsmennettäisiin.

36 §. Maksuohjelmaan sisällytettävät tiedot

12) lisäsuoritusvelvollisuuden perusteita ja täyttämistä koskevat määräykset;

Lausunnot

Velkaneuvonta ry katsoo, että säännöksestä tai sen perusteluista ei riittävästi korostu se, että selvissä tapauksissa lisäsuoritusvelvollisuus tulisi jättää määräämättä.

6. Korottomuus (ehdotuksen 40 §:n 1 momentti)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan pykälään lisättäisiin säännös siitä, ettei maksuohjelmassa määrätyille suorituksille kerry viivästyksen vuoksi korkoa. Nykyisin vastaava säännös on 42 §:n 2 momentissa.

40 §. Maksuohjelman oikeusvaikutukset. Kun maksuohjelma on vahvistettu, velkajärjestelyn piiriin kuuluvien velkojen ja muiden maksuohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti. Ohjelman keston päättymisestä huolimatta velallisen maksuohjelmassa määrätty maksuvelvollisuus säilyy siltä osin kuin sitä ei ole täytetty. Maksuohjelmassa määrätyille suorituksille ei viivästyksen vuoksi kerry korkoa. Velallisen omaisuuteen kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa, kun maksuohjelma on lainvoimaisesti vahvistettu. Sama koskee muuta sellaiseen velkaan perustuvaa täytäntöönpanoa. Sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä maksuohjelman keston aikana.

Lausunnot

Verohallitus katsoo, että maksuviivästykselle tulisi aina kertyä viivästyskorkoa.

Suomen Pankkiyhdistys r.y. ja *Luottomiehet-Kreditmännens r.y.* esittävät, että säännös koskisi vain tilanteita, joissa viivästykselle on hyväksyttävä syy.

Velkaneuvonta ry pitää säännöstä tarpeellisenä. Perusteluista saa kuitenkin hieman tulkinnanvaraisen kuvan siitä, voiko velkoja vaatia vakuusvelalle juoksevaa korkoa viivästyksen ajalta.

7. Maksusuoritusten lykkääminen (ehdotuksen 41 §:n 2 momentti)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan velallisella olisi maksukyvyn heikentymisen vuoksi oikeus lykätä velkojalle tulevan maksun suorittamista.

41 §. Maksuohjelman noudattaminen.

Velallisella, jonka maksukyky on heikentynyt, on 1 momentin estämättä oikeus lykätä velkojalle tulevan maksun suorittamista enintään kolmen kuukauden ajalta ilmoittamalla velkojalle lykkäyksestä ja sen syystä. Velallisen lykkäämä maksu erääntyy maksuohjelman päättyessä.

Lausunnot

Verohallitus katsoo, ettei säädöstekstistä käy riittävän selvästi ilmi, voiko velallinen käyttää lykkäysoikeuttaan useamman kerran, jos lykkäyksen enimmäiskesto ei ylitä kolmea kuukautta ja voiko velallinen lykätä maksusuorituksia kaikille velkojille.

Kuluttajavirasto ja *Velkaneuvonta ry* pitävät tarkoituksenmukaisena, että lykkäysaika olisi kuusi kuukautta, sillä velallisen maksukyky voi heiketä pitemmäksi ajaksi ilman, että maksuohjelmaa voitaisiin muuttaa. *Velkaneuvonta ry* katsoo, ettei perusteluista saa selvää käsitystä siitä, onko velkojalla lykätyn maksusuorituksen osalta täytäntöönpano-oikeus neljäntenä vai seitsemäntenä kuukautena.

Vantaan käräjäoikeuden mielestä säännös selkeyttää ja antaa joustoa, mutta voi johtaa siihen, että maksut alkavat laahata kolme kuukautta jäljessä. Käräjäoikeus arvioi säännöksen myönteisten puolien olevan suuremmat kuin kielteisten.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto r.y. katsoo, että vakuusvelkojen osalta perusteluissa tulisi selvyiden vuoksi mainita, että lykkäessä korollisen maksuohjelman eriä velallisen tulee lykkäyksen ajaltakin maksaa korkoa vakuusvelalle. Lisäksi lakitekstistä tulisi käydä ilmi, että lykkäysmenettelyä voidaan käyttää vain kerran.

Suomen Kuntaliitto katsoo, että ehdotuksella saadaan maksuohjelmaan ja sen noudattamiseen tarvittavaa joustoa.

8. Maksuohjelman raukeaminen lisäsuoritusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi (ehdotuksen 42 §:n 5 momentti)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan tuomioistuin voisi maksuohjelman raukeamisen sijasta vahvistaa velallisen velkojalle maksettavan lisäsuorituksen.

42 §. Maksuohjelman laiminlyönnin seuraamukset ja maksuohjelman raukeaminen.

Maksuohjelman raukeamisen sijasta tuomioistuin voi vahvistaa velallisen velkojalle maksettavan lisäsuorituksen ja määrätä sen maksettavaksi viivästyskorkoineen, jos ohjelman raukeamista olisi pidettävä kohtuuttomana seuraamuksena ottaen huomioon velkojalle maksuohjelman nojalla maksettava kertymä, lisäsuorituksen määrä, maksuohjelman laiminlyönnin syy ja muut olosuhteet.

Lausunnot

Stakes, Verohallitus, Suomen Kuntaliitto, Julkiset oikeusavustajat, Takuu-Säätiö ja Velkaneuvonta ry kannattavat muutosehdotusta. *Verohallitus ja Vantaan käräjäoikeus* katsovat, että säännöksen tarkoittamissa tilanteissa olisi aiheellista kuulla muitakin velkojia, jotta he voisivat vaatia lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamista.

Takuu-Säätiön mielestä ehdotus voi johtaa siihen, että hakemuksia voi tulla useampia eri aikoina, Kaikkien osapuolten työtä säästäisi, jos muita velkojia ei tarvitsisi lainkaan kuulla, vaan lisäsuoritukset tilitettäisiin automaattisesti kaikille velkojille.

Velkaneuvonta ry huomauttaa, ettei perusteluista ilmene, mistä lähtien korko voidaan määrätä maksettavaksi. Valmisteluaineistossa voisi olla myös konkreettisempia esimerkkejä tai ainakin käydä ilmi, olisiko kahdessa KKO:n ennakkopäätöksessä voitu soveltaa ehdotettua vahvistamissäännöstä.

9. Maksuohjelman muuttaminen velallisen maksukyvyyn heikentymisen vuoksi (ehdotuksen 44 §:n 1 momentti)

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan maksuohjelmaa voitaisiin muuttaa, jos velallisen maksukyky on heikentynyt niin olennaisesti, ettei häneltä voida kohtuudella edellyttää maksuohjelmassa määrätyn maksuvelvollisuuden täyttämistä ottaen erityisesti huomioon maksuvelvollisuuden täyttämiseen tarvittava aika velallisen muuttuneissa olosuhteissa. Voimassa olevan säännöksessä ei erityisesti mainita maksuvelvollisuuden täyttämiseen tarvittavaa aikaa.

44 §. Maksuohjelman muuttaminen. Maksuohjelmaa voidaan velallisen tai velkojan hakemuksesta muuttaa, jos:

1) velallisen maksukyky on heikentynyt niin olennaisesti, että häneltä ei voida kohtuudella edellyttää maksuohjelmassa määrätyn maksuvelvollisuuden täyttämistä ottaen erityisesti huomioon maksuvelvollisuuden täyttämiseen tarvittava aika velallisen muuttuneissa

olosuhteissa, tai jos muissa velkajärjestelyn kannalta merkityksellisissä olosuhteissa on ohjelman vahvistamisen jälkeen tapahtunut olennainen muutos;

Lausunnot

Verohallituksen mukaan kyse on vähäistä suuremmasta muutosesityksestä. Verohallitus katsoo, että nykysäännökset ovat toimineet hyvin ja ne ovat sopusoinnussa velkajärjestelyn tarkoituksen kanssa. Esityksen hyväksyminen johtaisi siihen, että maksuohjelmaa muutettaisiin vain sen vuoksi, ettei velallisen tarvitsisi maksaa maksuohjelman keston päättymisen jälkeen sellaisia velkamääriä, jotka hänen olisi tullut suorittaa aiemmin.

Velkaneuvonta ry pitää ehdotusta erittäin hyvänä, mutta kaipaa perusteluihin konkreettisempia esimerkkejä siitä, mikä on yleensä kohtuuton maksuvelvollisuuden täyttämiseen tarvittava aika. Säännöksestä tai perusteluista ei käy ilmi selvästi se, ettei aikaisempaa lainvalmisteluaineistoa voi miltään osin käyttää ehdotetun säännöksen soveltamisen perusteluna. Säännös ei myöskään mahdollista maksuaikataulun vahvistamista maksuohjelman keston päättymistä seuraavalle ajalle. Säännöksen tulisi mahdollistaa, että tuomioistuin voi maksuohjelman keston estämättä vahvistaa suorituksille maksuaikataulun ja päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen. Lain 61 §:ää tulisi muuttaa siten, että maksuohjelman muuttamista voitaisiin hakea vielä kahden vuoden kuluessa maksuohjelman päättymisestä. Yhdistys kiinnittää huomiota myös siihen, että jos velkoja laiminlyö ilmoittaa maksuohjelman vahvistamisvaiheessa velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan ja ilmoittaa sen myöhemmin maksuohjelman aikana, velallinen joutuu maksamaan tällaiselle velalle suorituksen muun maksuvelvollisuuden lisäksi. Yhdistys esittää myös harkittavaksi mahdollisuutta määrätä ulosmittauskielto maksuohjelman muutoshakemuksen yhteydessä.

10. Konkurssin vaikutus (ehdotuksen 50 §:n 4 momentti)

Ehdotus

Nykyisin konkurssissa olevan velallisen hakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi. Ehdotuksen mukaan konkurssissa olevan velallisen hakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi ennen kuin konkurssissa on vahvistettu pesäluettelo.

50 §. Velkajärjestelyn hakeminen.

Konkurssissa olevan velallisen hakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi ennen kuin konkurssissa on vahvistettu pesäluettelo.

Lausunnot

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. katsoo, että konkurssituomio on aikaisin ajankohta, jonka jälkeen hakemus voidaan ottaa tutkittavaksi. Erityistilintarkastus ja mahdolliset tutkintapyynnot tehdään säännönmukaisesti vasta pesäluettelon vahvistamisen jälkeen, jolloin voi tulla sellaisia seikkoja, jotka olisivat estäneet velkajärjestelyn.

12. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan, jos velkajärjestelyhakemus tai muu velkajärjestelyä koskeva asia on vireillä käräjäoikeudessa tämän lain voimaan tullessa eikä päätöksen antamispäivää ole ilmoitettu tai jos asia tulee vireille lain tultua voimaan. Muutoksenhakutuomioistuimessa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos asia on ennen tämän lain voimaantuloa ratkaistu alemmassa tuomioistuimessa ja sellaisessa asiassa myös käräjäoikeudessa, jos asia on muutoksenhakutuomioistuimesta palautettu käräjäoikeuteen. Palautetussa asiassa sovelletaan kuitenkin tämän lain 10 a §:ää.

Tämän lain 4 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos maksuohjelma on vahvistettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan ja velallisen maksuvara lasketaan uudelleen muutettaessa maksuohjelmaa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 7 §:n 3 momenttia sovelletaan, jos maksuohjelma on vahvistettu ennen tämän lain voimaantuloa. Tämän lain 7 §:n 3 momenttia ei kuitenkaan sovelleta, jos maksuohjelma on vahvistettu ennen tämän lain voimaantuloa eikä maksuohjelmaan sisälly lisäsuoritusvelvollisuutta koskevia määräyksiä. Tällöin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 7 §:n 3 momenttia.

Tämän lain 41 §:n 2 momenttia sovelletaan, vaikka maksuohjelma on vahvistettu ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 49 §:n 3 momenttia ja 61 a §:ää sovelletaan, jos velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa vahvistetussa maksuohjelmassa on määrätty lisäsuoritusvelvollisuus. Jos maksuohjelma on päättynyt tämän ennen tämän lain voimaantuloa, velkoja voi 61 a §:n 1 momentissa olevan määräajan estämättä vaatia lisäsuorituksen vahvistamista kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Velallisen vaatimuksesta lisäsuoritusvelvollisuutta voidaan tällöin alentaa sellaisten seikkojen nojalla, joiden perusteella maksuohjelmaa voitaisiin lain 44 §:n 1 momentin nojalla muuttaa.

Jos velallinen ja velkoja ovat ennen tämän lain voimaantuloa tehneet lain 85 §:ssä tarkoitetun sopimuksen eikä sopimuksessa ole muuta määrätty, velalliselle voidaan velallisen maksukyvyyn parantumisen vuoksi määrätä maksuohjelman muuttamisen sijasta määrätä tämän lain 35 a §:n mukaan lisäsuoritusvelvollisuus. Menettelystä on voimassa, mitä 85 §:n 2 momentissa säädetään.

Lausunnot

Kuluttajavirasto pitää ongelmana lisäsuoritussäännösten soveltamisalan rajoittamista koskemaan vain lain voimaantulon jälkeen vahvistettuja maksuohjelmia. Nykyisen lisäsuoritusvelvollisuuden syntymisen alhaisen kynnyksen takia velkaneuvonnassa jouduttaisiin jatkossakin tekemään runsaasti työtä sen selvittämiseksi, onko velalliselle syntynyt lisäsuoritusvelvollisuus ja neuvottelemaan velkojen kanssa menojen lisäyksen huomioon ottamisesta. Esitys voi vaikuttaa niin, että talous- ja velkaneuvojat ohjaavat asiakkaitaan hakemaan velkajärjestelyä siten, että maksuohjelman vahvistaminen sijoittuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Tämä aiheuttaa hakemusröyöpyn uusien säännösten tultua voimaan. Velkojat eivät ilmeisesti tule vapaaehtoisesti suostumaan uusien säännösten soveltamiseen ennen lain voimaantuloa vahvistettuihin maksuohjelmiin. Seurauksena voi olla myös se, että nykyisten maksuohjelmien muutosta haetaan velallisen maksukyvyyn paranemisen perusteella, jotta maksuohjelmiin saataisiin lain voimaantulon jälkeen uudistetun menettelyn mukaiset säännökset. Virasto esittää, että näiden ongelmien lieventämiseksi perusteluissa korostettaisiin sitä, että 44 §:n 1 momentin soveltamiskynnyksen tulisi olla lisäsuoritusten osalta alempana kuin muun maksuvelvollisuuden osalta ja että velallisen

hakiessa lisäsuoritusvelvollisuuden kohtuullistuttamista harkinta perustuisi velallisen todelliseen maksukykyyn. Tämä edistäisi vapaaehtoisia sovintoja. Kuluttajavirasto katsoo myös, että velallisen tulisi voida hakea maksuohjelman muuttamista kahden vuoden kuluessa maksuohjelman keston päättymisen jälkeen.

Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y. katsoo, että selvyiden vuoksi voimaantulosäännöksissä olisi tuotava esille se, että ennen lain voimaantuloa vahvistettujen maksuohjelmien osalta noudatetaan niissä olevia määräyksiä eikä uuden lain 35a §:n säännöksiä. Voimaantulosäännöksen 7 momentin perusteluissa tulisi mainita, että lain voimaantulon jälkeen tehdyn 85 §:ssä tarkoitetun sopimuksen muuttaminen on kuitenkin mahdollista 61 a §:n mukaisella hakemuksella.

Velkaneuvonta ry huomauttaa 6 momentin osalta, että ennen 1.2.1997 vahvistettuihin ohjelmiin ei voida soveltaa 61 a §:n säännöstä. Viittaus on tulkinnanvarainen. Viittaus ei ilmeisesti koske 7 §:n 3 momentissa olevaa kolmen kuukauden määräaikaa. Se, että velkoja voisi vaatia lisäsuorituksen vahvistamista kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta, johtaa siihen, että kauan sitten päättyneet ohjelmat voitaisiin ottaa uuden tarkastelun alle. Hakemus pitäisi ilmeisesti tehdä kahden vuoden kuluessa maksuohjelman päättymisestä. Yhdistys pitää epäoikeudenmukaisena ja ongelmallisena sitä, että ehdotuksen 35 a §:n säännöstä ei sovelleta ennen lain voimaantuloa vahvistettuihin maksuohjelmiin. Nämä ohjelmat tulisivat edelleen työllistämään talous- ja velkaneuvontaa. Ehdotus aiheuttaa muun muassa sen, että uusien hakemusten jättäminen tullaan ajoittamaan siten, että niihin sovellettaisiin muuttuneita säännöksiä. Vaarana on, että velalliset jättävät vireillä olevat hakemukset sillensä ja hakevat velkajärjestelyä myöhemmin uudelleen saadakseen maksuohjelmiin uudet lisäsuoritusmääräykset. Säännöksessä tulisi harkita sitä mahdollisuutta, että ehdotuksen 44 §:n 1 momenttia sovellettaessa huomioitaisiin 4 §:n tai 35 a §:n vaikutus. Toinen vaihtoehto olisi korostaa lain esitoissa, että 44 §:n 1 momentin säännöstä tulisi soveltaa huomattavasti lievemmin lisäsuoritukseen kuin maksuvelvollisuuden alentamiseen. Samalla tulisi korostaa myös välttämättömien elinkustannusten nousun vaikutusta.

V KANNANOTOT EHDOTUKSEEN VEROTUSMENETTELYSTÄ ANNETUN LAIN 88 §:N MUUTTAMISESTA

Ehdotus

Ehdotuksen mukaan verotusmenettelystä annetun lain 88 §:ään lisättäisiin säännös, jonka nojalla vapautus verosta voitaisiin myöntää, jos siihen on verovelvollisen velkajärjestelyn vuoksi erityisen painavia syitä.

88 §. Veronhuojennus.

Vapautus voidaan myöntää:

- 1) jos verovelvollisen veronmaksukyky on olennaisesti alentunut käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen elatusvelvollisuuden, työttömyyden, sairauden tai muun erityisen syyn johdosta tai jos siihen on verovelvollisen velkajärjestelyn vuoksi erityisen painavia syitä;
-

Lausunnot

Valtiovarainministeriö pitää ehdotetun kaltaista muutosta mahdollisena. Muutos tulisi toteuttaa nimenomaan esitysluonnoksessa omaksutun periaatteen mukaisesti lisämaininnalla huojennusperusteiden esimerkkiluettelossa, ei sitä vastoin luovutusvoittoja koskevien aineellisten säännösten muutoksena. Olisi tärkeää, että muutoksen jälkeenkin huojennustarve ratkaistaisiin kussakin yksittäistapauksessa erikseen. Todennäköisesti niiden tapausten lukumäärä, joissa huojennusta sovellettaisiin, olisi jatkossakin vähäinen jo senkin vuoksi, että velkajärjestelyn piirissä olevilla on harvoin jäljellä merkittävää realisointikelpoista varallisuutta. Muutos merkitsisi kuitenkin sitä, että verohallinto voisi jatkossa nykyistä useammin myöntyä huojennukseen, jos velkajärjestelyn tarkoitus uhkasi jäädä muutoin toteutumatta.

Verohallitus katsoo, että luovutusvoittoverokysymys olisi parhaiten ratkaistavissa muuttamalla velkajärjestelylakia niin, että siinä varauduttaisiin velkajärjestelystä koituviin veroseuraamuksiin. Jos muutos toteutetaan verotusmenettelylakia muuttamalla, velkajärjestelyperuste tulisi sijoittaa omaksi 4 kohdaksi, jolloin nykyinen 4 kohta siirrettäisiin 5 kohdaksi. Verosta vapautuksessa käytetään vakiintuneesti ilmaisua ”erityiset syyt”, jonka takia ilmaisu ”erityisen painavat syyt” aiheuttaisi ylimääräisiä tulkintaongelmia. Verohallituksen mielestä 4 kohta voisi olla muodossa: ”jos veron periminen ilmeisesti johtaa siihen, ettei velkajärjestelyn tarkoitus toteudu”.

Kuluttajavirasto esittää tuloverolain muuttamista siten, että velallisen omaisuuden myynnistä saatava luovutusvoitto on verovapaata tuloa siltä osin, kuin luovutusvoittovero on syntynyt velallisen velkajärjestelyn alkamisen jälkeen myydystä omaisuudesta ja varat eivät riitä panttivelkojan maksamisen jälkeen luovutusvoittoveron maksamiseen. Toisena vaihtoehtona virasto esittää sitä, että luovutusvoittoveron todettaisiin olevan velkajärjestelyn piiriin kuuluva velka siltä osin kuin sitä ei ole kyetty maksamaan myydystä omaisuudesta. Harkinnanvarainen säännös voi olla ongelmallinen, koska useat verovirastot ovat soveltaneet nykyistä pykälää suppeasti.

Vantaan käräjäoikeuden mielestä olisi esteellisyysongelman vuoksi harkittava asian siirtämistä tuomioistuimen ratkaistavaksi, koska verovirasto on usein velkajärjestelyssäkin velkojana. Kynnystä huojennuksen myöntämiseen on joka tapauksessa madallettava. Koska velallinen joutuu käytännössä maksamaan veron maksuohjelman päättymisen jälkeen, hänen maksettavakseen tulee huomattavat viivästysseuraamukset.

Suomen Kuntaliitto pitää muutosta perusteltuna, mutta katsoo, ettei velkajärjestelyn mainitseminen yhtenä verohuojennuksen myöntämisen perusteena muuttaisi nykykäytäntöä paljonkaan.

Suomen Asianajajaliitto painottaa, että luovutusvoittoverosta vapauttamisesta tulee saada yhtenäinen ja yleinen käytäntö. Verohallinto on esiintynyt velkajärjestely- ja yrityssaneerausmenettelyissä hyvin epäyhtenäisesti eri puolilla maata. Koska perussuhtautuminen ko. menettelyihin on ollut pääosin torjuvaa, on pelättävissä, että luovutusvoittoverosta vapauttamisesta ei tule lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla sääntö vaan enemmänkin poikkeus. Tilanteen seuranta vaikeuttaa se, etteivät verotusmenettelylain 88 §:n nojalla annetut päätökset ole julkisia.

Julkiset oikeusavustajat ry pitää vaarana sitä, että vaatimus erityisen painavista syistä on liian kireä eikä säännöstä käytännössä juurikaan sovelleta.

Suomen Yrittäjät ry pitää ehdotusta tarpeellisena.

Takuu-Säätiö pitää ehdotusta oikeansuuntaisena, mutta ei riittävänä. Valmisteluaineiston väljät perustelut johtavat erilaiseen käytäntöön eri verovirastojen alueella, varsinkin kun päätöksistä ei voi valittaa. Säätiö katsoo, että vapautus olisi voitava myöntää aina, kun velallinen on velkajärjestelyssä.

Velkaneuvonta ry pitää ehdotusta oikeansuuntaisena mutta ei riittävänä. Väljät perustelut johtavat hyvin erilaisiin ratkaisuihin eri verovirastojen alueella. Huojennuksen hakeminen työllistää sekä velallisia että velkaneuvoja. Luovutusvoittoverosta aiheutuvat ongelmat olisivat ratkaistavissa helpommin kaavamaisella menettelyllä. Toivottavaa olisi ollut, että pykälään olisi kirjattu vapautuksen myöntäminen ilman mitään syytä, jos vero johtuu velkajärjestelyn alettua myydyn muun kuin velallisen perusturvaan kuuluvan omaisuuden myynnistä. Toinen vaihtoehto olisi, että sellainen luovutusvoitto, jonka peruste on syntynyt muun kuin velallisen perusturvaan kuuluvan omaisuuden myynnistä, kuuluu velkajärjestelyn piiriin. Kolmas vaihtoehto olisi muuttaa tuloverolakia esimerkiksi siten, että omaisuuden luovutuksesta velkajärjestelyn yhteydessä saatu voitto olisi kokonaan veroton.

Luottomiehet-Kreditmännens r.y. kannattaa muutosehdotusta.

Luettelo tahoista, joilta lausunto pyydetty ja jotka ovat lausuneet (liite 1).

Liite 1

Valtiovarainministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Verohallitus
Kuluttajavirasto
Stakes

Helsinki hovioikeus
Vantaan kärjäoikeus

Espoon kihlakunnan ulosotto-osasto
Etelä-Suomen lääninhallitus

Suomen Kuntaliitto

Suomen Hovioikeustuomarit ry
Kärjäoikeustuomarit ry
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry

Suomen Asianajajaliitto
Julkiset Oikeusavustajat ry (ent. Yleiset oikeusavustajat ry)

Suomen Pankkiyhdistys ry
Suomen Rahoitusyhtiöiden Yhdistys ry
Suomen Perimistoimistojen Liitto ry

Suomen Yrittäjät ry
Suomen Kuluttajaliitto ry
Takuu-Säätiö
Velkaneuvonta ry